

Vedlegg 1

Forskrift om vern av Østmarka nasjonalpark, Oslo kommune, Oslo og Nordre Follo, Lørenskog, Rælingen og Enebakk kommuner, Viken

Fastsatt ved kongelig resolusjon 10. november 2023 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34, § 62 og § 77. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 *Formål*

Formålet med forskriften er å

- a. bevare et større skogområde i lavlandet i Sørøst-Norge med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep
- b. å bevare et skogøkosystem med tilhørende arter, naturtyper, landskap og geologi
- c. å bevare landskapsformer i et særegent skoglandskap med variert topografi og myrer, sjøer og vannsystemer
- d. å bevare kulturminner og kulturhistorie
- e. å gi allmennheten anledning til å oppleve naturen uforstyrret gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv
- f. å bevare et naturområde som også gir viktig grunnlag for befolkningens kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og videreutvikle verneverdier ved fri utvikling og aktive skjøtsels- og restaureringstiltak.

§ 2 *Geografisk avgrensning*

Nasjonalparken omfatter hele eller deler av følgende gnr./bnr.: Oslo kommune: 109/1, 109/4, 170/2, 171/7, 171/49, 174/5. Nordre Follo kommune: 102/1, 102/5. Lørenskog kommune: 91/1, 91/8. Rælingen kommune: 82/9, 83/10, 83/51, 84/2, 84/3, 84/5. Enebakk: 117/1, 126/1, 126/10, 126/14, 126/17, 126/18, 126/19, 126/20, 126/24, 126/25, 126/26, 126/28, 126/30, 126/31, 126/33, 126/34, 126/36, 126/38, 126/43, 126/46, 126/47, 126/49, 126/50, 126/51, 126/53, 126/54, 126/55, 126/57, 126/60, 126/61, 126/63, 126/65, 126/66, 126/67, 126/68, 126/69, 126/70, 126/71, 126/73, 126/74, 126/75, 126/76, 126/80, 126/81, 126/84, 126/85, 126/87, 126/88, 126/89, 126/92, 126/97, 126/105, 126/107, 126/110, 126/112, 126/113, 126/115, 126/116, 126/117, 126/119, 126/120, 126/121, 126/122, 126/123, 126/124, 126/125, 126/127, 126/129, 126/133, 126/145, 126/146, 126/147, 126/152, 126/153, 126/154, 126/157, 126/158 og 126/164.

Nasjonalparken dekker et totalareal på 53,9 km².

Grensen for nasjonalparken fremgår av vedlagte vernekart datert Klima- og miljødepartementet, november 2023, i vedlegg 1. Grensene for nasjonalparken skal merkes i terrenget i det omfang Miljødirektoratet bestemmer.

§ 3 *Virksomhet og tiltak*

I nasjonalparken er det forbudt å iverksette virksomhet og tiltak som kan endre naturmiljøet. Forbudet omfatter oppføring av varige eller midlertidige bygninger, anlegg og innretninger, hensetting av campingvogner, bobiler og maskiner, opplag av båter, vegbygging, bergverksdrift, vassdragsregulering, graving, utfylling og henleggelse av masse, sprenging, boring, bryting av stein, mineraler og fossiler, fjerning av større stein og blokker, drenering og annen form for tørrlegging, nydyrking, bakkeplanering, fremføring av luft- og jordledninger, bygging av bruer og klopper, oppsetting av viltkamera, skilt og gjerder, opparbeiding og merking av stier, løyper o.l. Opplistingen er ikke uttømmende.

Det er likevel tillatt med:

- a. vedlikehold av eksisterende veier, bygninger, anlegg og innretninger. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse
- b. vedlikehold av stier og løyper utenfor sone A, herunder vedlikehold av eksisterende merking, skilt, bruer, klopper, kavler og liknende. Vedlikehold omfatter ikke ombygging eller utvidelse
- c. utplassering av poster for turorientering, orienteringsløp samt kjentmannsposter, utenfor sone A, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes
- d. drift og vedlikehold av eksisterende dammer, herunder regulering av vannstand, nødvendig rydding av vegetasjon og nødvendige sikringstiltak
- e. drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg i eller inntil verneområdet
- f. oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnittet, når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig
- g. drift og vedlikehold av Forsvarets anlegg
- h. oppbevaring av robåt, kajakk og kano
- i. opplag av båter på bestemte plasser markert på vernekart i vedlegg 1.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a. vedlikehold av stier og løyper i sone A, herunder vedlikehold av eksisterende merking, skilt, bruer, klopper, kavler og liknende
- b. oppsetting av skilt og merking av stier og løyper, bygging av bruer, legging av klopper, kavler og liknende, samt utenfor sone A skånsomt uttak av enkelttær til slike formål og til vedlikehold, jf. bokstav a
- c. utplassering av tur- og orienteringsposter i sone A
- d. omlegging eller utbedring av eksisterende stier og løyper, samt anleggelse av nye stier og løyper utenfor sone A, når dette ikke nevneverdig skader verneverdiene angitt i verneformålet
- e. ombygging og mindre utvidelser av eksisterende bygninger, anlegg og innretninger
- f. installasjon av solenergianlegg på eksisterende bygninger
- g. gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- h. rivning av gamle bygninger, anlegg og innretninger, og oppføring av nye med samme størrelse og for samme bruk
- i. oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 3 første ledd bokstav f
- j. rehabilitering av eksisterende dammer
- k. oppsetting av gjerder og utsetting av saltstein i forbindelse med beiting
- l. oppsetting av viltkamera
- m. nødvendig oppføring av mobilmast ved Rausjøgrenda.

Ombygging og utvidelse skal skje i samsvar med lokal byggeskikk og tilpasses landskapet.

§ 4 Vegetasjon

Vegetasjonen i nasjonalparken skal ikke skades eller ødelegges. Det samme gjelder døde busker og trær. Planting eller såing er forbudt.

Det er likevel tillatt med:

- a. plukking av bær og matsopp til egen bruk
- b. bålrensing med tørrkvist eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende lovverk
- c. fjerning av vegetasjon rundt bygninger på private hytteeiendommer og inntil 10 meter fra andre bygninger
- d. felling av enkelttrær som kan gjøre skade på bygninger
- e. hogst av ved på private hytteeiendommer til egen bruk på hytter i nasjonalparken
- f. beiting.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a. hytteeiers hogst av ved til egen bruk utenom egen tomt, der grunneier har samtykket til det
- b. rydding av utsiktspunkter utenfor sone A
- c. etablering av nye bålplasser.

§ 5 Dyrelivet

Dyrelivet med hi, reir, hekke- yngle- og gyteplasser skal ikke skades eller vesentlig forstyrres. Utsetting av dyr er forbudt.

Det er likevel tillatt med:

- a. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- b. lisensfelling, skadefelling og uttak av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til

- a. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk, herunder kalking av vassdrag
- b. fjerning av beverdemning utenfor sone A for å hindre vesentlig skade ved oversvømmelse. jf. naturmangfoldloven § 18.

§ 6 Kulturminner

Det er forbudt å skade eller ødelegge kulturminner. Løse kulturminner skal ikke flyttes eller fjernes.

Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.

§ 7 Ferdsel og aktiviteter

I nasjonalparken må alle ferdes varsomt og på en måte som tar hensyn til vegetasjonen, dyrelivet og kulturminnene.

Arrangementer som på grunn av omfang eller art utgjør en fare for nevneverdig skade på verneverdiene, må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer for vurderingen av hvilke arrangement som krever tillatelse, skal gis i forvaltningsplanen.

Følgende er uansett tillatt uten søknad:

- a. sykling og bruk av hest på veier, stier og islagte vann utenfor sone A. Organisert bruk av hest er kun tillatt på veier utenfor sone A
- b. organisert trening
- c. terrengløp på sti utenfor sone A
- d. skirenn i eksisterende skiløyper avmerket på løypekart datert Klima- og miljødepartementet, november 2023, i vedlegg 2.

Turorientering og orienteringsløp utenfor sone A er tillatt uten søknad, forutsatt at det er gjennomført årlig kontakt med forvaltningsmyndigheten, hvor omfang, område og tidspunkt for aktivitetene drøftes.

§ 8 Motorferdsel

Motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken er forbudt.

Det er likevel tillatt med:

- a. nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig motorferdsel på veier markert på vernekart i vedlegg 1

- c. bruk av elektrisk sykkel på stier og veier utenfor sone A
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper og hundesledeløype markert på løypekart datert Klima- og miljødepartementet, november 2023, i vedlegg 2. Oppkjøring av skiløype i sone A skal begrenses til eksisterende enspors hovedløype
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av felt elg, hjort og villsvin med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget
- f. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av dammen ved Mosjøen
- g. nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Ved bruk av motorisert transport skal det i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten
- h. nødvendig motorferdsel på traseer avmerket på kart for kjøretraseer for Statnett datert Klima- og miljødepartementet, november 2023, i vedlegg 3, i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende kraftledninger
- i. Forsvarets og politiets nødvendige øvingsvirksomhet med luftfartøy.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til:

- a. nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold, samt oppgradering og fornyelse av eksisterende kraftledning
- b. bruk av beltekjøretøy på vinterføre, motorbåt eller luftfartøy for transport av varer og utstyr til hytter
- c. nødvendig motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, anlegg og innretninger
- d. nødvendig motorferdsel i forbindelse med oppkjøring av skiløyper som ikke er markert på løypekart datert Klima- og miljødepartementet, november 2023, i vedlegg 2
- e. nødvendig motorferdsel i forbindelse med vedlikehold av skiløyper
- f. nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av felt elg, hjort og villsvin med annet kjøretøy enn lett terrenggående beltekjøretøy som nevnt i § 8 annet ledd bokstav e
- g. nødvendig motorferdsel i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk etter § 5 tredje ledd
- h. øvingskjøring for formål nevnt i § 10.

§ 9 *Bruk av droner og andre ubemannede motoriserte innretninger*

Det er forbudt å bruke droner, motordrevne modellfly og andre ubemannede motoriserte innretninger i nasjonalparken.

Nødvendig bruk av drone er tillatt i forbindelse med drift og oppsyn med eksisterende energi- og kraftanlegg i eller inntil verneområdet.

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi tillatelse til bruk av innretninger som nevnt i første ledd til andre formål enn fritidsformål.

§ 10 *Generelle unntak for ambulanse, politi, brannvern og militær operativ virksomhet mv.*

Bestemmelsene i § 7, § 8 og § 9 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet og myndigheters opprydning etter akutt forurensning, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

§ 11 *Forurensning og støy*

Følgende er forbud i nasjonalparken:

- a. forurensning og forsøpling
- b. lagring av materialer og gjerdeutstyr o.l.
- c. all bruk av kjemiske midler som kan påvirke naturmiljøet
- d. unødvendig støy.

Bruk av motordrevne, lette redskaper er tillatt.

§ 12 *Generelle dispensasjonsbestemmelser*

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon etter naturmangfoldloven § 48 når vilkårene i bestemmelsen er oppfylt.

§ 13 *Forvaltningsplan*

Forvaltningsmyndigheten skal utarbeide en forvaltningsplan med retningslinjer for forvaltning, skjøtsel, tilrettelegging og informasjon. Forvaltningsplanen kan være felles for tilgrensende verneområder. Forvaltningsplanen skal godkjennes av Statsforvalteren i samråd med Miljødirektoratet.

§ 14 *Skjøtsel*

Forvaltningsmyndigheten kan iverksette skjøtsel etter naturmangfoldloven § 47.

§ 15 *Forvaltningsmyndighet*

Miljødirektoratet fastsetter hvem som er forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 16 *Ikrafttredelse og oppheving av eldre verneforskrifter*

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 13. desember 2002 nr. 1546 om verneplan for barskog i Øst-Norge, vedlegg 34, fredning av Østmarka naturreservat, Rælingen, Lørenskog og Enebakk kommuner, Akershus, og forskrift 4. oktober 2013 nr. 1176 om vern av Spinneren friluftslivsområde, Oslo kommune, Oslo.